

Одеський державний економічний університет, м. Одеса

ОСНОВНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТРУКТУРНИХ ХАРАКТЕРИСТИК

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними задачами. Банки у зв'язку із специфікою своєї діяльності займають особливе місце в економіці ринкового типу і, будучи тісно пов'язаними з усіма її ланками, значно впливають на життєдіяльність суспільства. У зв'язку з цим ефективне функціонування банків можливе лише за умов певного рівня єдності, що відображає координацію їхніх дій і тісні взаємозв'язки у рамках єдиного механізму контролю і нагляду. Сукупність таких взаємозв'язків виражає конкретну форму діяльності банків і практичної організації банківської справи у кожній країні - банківську систему.

Вивчення стану банківської системи України та аналіз тенденцій її розвитку дають підстави стверджувати, що за останні роки вона практично сформувалася як дворівнева, і в цілому відповідає вимогам перехідного періоду. В умовах активізації інтеграційних просів на фінансовому ринку взаємовідносини банків постійно розвиваються, тому їх структуризація має важливе теоретичне й практичне значення. Вдосконалення структури банківської системи є основою як її розвитку, так і більш ефективного виконання функцій.

На сучасному етапі розвитку фінансових систем та банківських, як їх складової, виникає необхідність поглибленого дослідження теоретичних основ їх функціонування, взаємозв'язків та взаємодії. Враховуючи глобальний характер фінансової сфери, на нашу думку, дослідження закономірностей еволюції банківських систем є одним з найважливіших питань фінансової сфери. Тому, в умовах негативного впливу інтеграційних процесів на національну фінансову систему дослідження специфіки діяльності структури банківської системи, як основного суб'єкту фінансового ринку, та етапів її формування в країні є найбільш важливим та актуальним.

Недостатнє висвітлення теоретичної основи аналізу сутності банківської системи, етапів розвитку та еволюції її структурних елементів спричинює певні труднощі формування науково обґрунтованої концепції функціонування і розвитку банківської системи України загалом.

Аналіз досліджень та публікацій. Різноманітним аспектам проблем розвитку банківської системи присвячено праці провідних вітчизняних економістів: В. Гейця, О. Дзюблюка, В. Корнєєва, В. Міщенко, А. Мороза, М. Савлука. Однак безпосередньо дослідженню структури банківської системи присвячено мало наукових праць. Серед досліджень проблем структури банківської системи України можна виділити монографію

«Розвиток грошово-кредитних відносин у трансформаційній економіці України», в якій автор визначає структуру банківської системи як «... сукупність банків, система зв'язків між ними, рівні побудови (одно- або дворівнева структура)». [1, с. 146] Науковець виділяє, що структура банківської системи України складається з двох елементів: макроструктури – як сукупності банків і системи взаємовідносин між ним, включаючи центральний банк, і мікроструктури – організаційної структури самого банку, включаючи його філії та підрозділи, в тому числі й за кордоном.

Відомий вітчизняний економіст М. Савлук дає таке визначення банківської системи: «банківська система – це не проста сукупність окремих банків, а свідомо побудована на законодавчій основі їх єдність з чітким визначенням місця, субординації та взаємозв'язків окремих її елементів та ланок. Вона виконує свої специфічні функції і роль в економіці, які хоч і пов'язані з функціями і роллю окремих банків, проте не повторюють їх і не зводяться до них, а мають самостійне значення». [2] О.І. Лаврушин вважає, що організаційна структура банківських систем різних країн залежить від багатьох чинників, до яких разом з історичними, національними традиціями слід віднести також ступінь розвитку товарно-грошових відносин в країні, загальний рівень зростання економіки, способи регулювання грошового обігу. [3, с. 277]

Зауважимо, що багато вітчизняних науковців досліджували періодизацію розвитку банківської системи України. Зокрема, С. Аржевітін у своїй роботі виділяє чотири основні етапи формування сучасної банківської системи [4, с. 44]. І. Лютий у монографії «Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки» визначає п'ять головних етапів становлення банківської системи. [5, с. 65] Автори навчального посібника «Банківська діяльність» виділяють сім основних періодів формування вітчизняної банківської системи. [6, с. 56] О. Вовчак визначає шість основних етапів становлення та розвитку банківської системи України. [7, с. 34]

Метою статті є виділення основних етапів формування структури банківської системи України в залежності від структурних характеристик.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найважливішою характеристикою системи являється її структура. Під структурою розуміють сукупність елементів та зв'язків, що визначають внутрішній стан та організацію об'єкта як цілісної системи.

Необхідність формування банківської системи як особливої структури, що діє в економіці країни, визначається двома основними групами причин [8, с. 37]:

- 1) пов'язані з необхідністю здійснення суспільного нагляду і регулювання банківської діяльності, узгодження комерційних інтересів окремих банків із державними та суспільними

інтересами – забезпеченням стабільності національної валюти і стабільної роботи банківських установ;

2) пов'язані з функціонуванням грошового ринку, забезпеченням збалансованості попиту і пропозиції на грошовому ринку і в кожному його секторі. Для забезпечення цього завдання банки повинні опиратися на значний набір банківських інструментів, що повинні відповідати вимогам мобільності. В такому разі при виникненні необхідності банківські установи зможуть заповнити будь-який сектор ринку, яким би вузьким чи не вигідним він не був.

В структурі банківської системи, на нашу думку, можна виділити наступні структурні характеристики за масштабом діяльності, за розміром капіталу, за формами власності, за організаційно-правовою формою, за державною приналежністю, за територіальною ознакою, за характером діяльності.

Виділимо основні етапи формування структури банківської системи України в залежності від формування даних структурних характеристик у вітчизняній банківській системі. Етапи наведені в табл. 1.

Перший етап (1991 – 1995 рр.) починається з прийняття Закону України «Про банки та банківську діяльність» від 20 березня 1991 року. Згідно з цим Законом банківська система є дворівневою і складається з Національного банку України та комерційних банків, у тому числі Зовнішньоекономічного банку України, Ощадного банку України, республіканських та інших комерційних банків різних видів і форм власності. [9] Необхідно відмітити, що в Законі конкретизується діяльність Ощадного банку України, який визначається як спеціалізований комерційний банк.

Так, у законодавчому порядку створюється дворівнева структура банківської системи України, при цьому на другому рівні виокремлюються спеціалізовані банки, які включають Зовнішньоекономічний банк України та Ощадний банк України.

Також, визначається ще одна структурна характеристика – розмежування банківських установ за організаційно-правовою формою. Згідно з цим Законом, комерційні банки різних видів і форм власності створюються на акціонерних або пайових засадах.

Окрім цього новим законом було також надано:

- незалежного статусу Національного банку України з підзвітністю його безпосередньо центральному Верховній раді України;
- широких прав з обслуговування юридичних і фізичних осіб на засадах конкуренції банкам другого рівня;
- право здійснювати контроль і нагляд від імені держави за діяльністю банків другого рівня Національному банку;

- звільнення держави від відповідальності за зобов'язаннями банків, а банків – від відповідальності за зобов'язаннями держави.

Таблиця 1

Основні етапи формування структури банківської системи України

Етапи	Періоди	Підходи НБУ до класифікації видів банківських установ другого рівня	
		Структурні характеристики (критерії)	Класифікація банків
I	1991-1995 рр.	За характером діяльності	універсальні та спеціалізовані: Зовнішньоекономічний банк України, Ощадний банк України
		За організаційно-правовою формою	створюються на акційних та пайових засадах
		За масштабами діяльності	I група – дуже великі банки; II група – великі банки; III група – середні банки; IV група – малі банки
II	1996-2000 рр.	За державною приналежністю	вітчизняні, іноземні та спільні
		За розміром капіталу	Мінімальний розмір статутного капіталу 1 млн. ЕКЮ
III	2001-2005 рр.	За формами власності	державні, приватні та змішані
		За характером діяльності	універсальні та спеціалізовані
		За рівнем достатності капіталу	добре капіталізовані, достатньо капіталізовані, недокапіталізовані, значно недокапіталізовані, критично недокапіталізовані
		За організаційно-правовою формою	акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або кооперативні банки
		За територіальною ознакою	місцеві, регіональні, міжрегіональні
		Можуть створюватися банківські об'єднання	банківська корпорація, банківська холдингова група, фінансова холдингова група
		Підвищуються вимоги НБУ до банків за масштабами діяльності	
За розміром капіталу	Мінімальний розмір статутного капіталу диференційований для українських банків та для банків з іноземним капіталом		
IV	2006 р. – по теперішній час	За організаційно-правовою формою	відкрите акціонерне товариство або кооперативний банк
		За розміром капіталу	Мінімальний розмір статутного капіталу 10 мільйонів євро
		За територіальною ознакою	місцеві, регіональні, міжрегіональні, міжнародні
		Підвищуються вимоги НБУ до банків за масштабами діяльності	
		Відміняється класифікація банківських установ за рівнем достатності капіталу	

Прийняття Закону України «Про банки і банківську діяльність» відіграло важливу роль у формуванні вітчизняної банківської системи, хоча не всі проблеми формування національної банківської системи були охоплені та урегульовані цим Законом. Зокрема, не було передбачено створення національної системи страхування банківських депозитів, не були розроблені механізми страхування банківських активів, процедури реорганізації та ліквідації банків у випадку банкрутства, не був встановлений механізм взаємовідносин НБУ

з урядом щодо участі центрального банку в формуванні державного бюджету та ін. Все це незабаром негативно позначилося на роботі новоствореної банківської системи.

Протягом 1991-1992 рр. здійснюється перереєстрація НБУ комерційних банків, які були зареєстровані Держбанком СРСР. В цей період приватизуються державні банки та відбувається процес перетворення державних спеціалізованих банків в комерційні. За цей час виникло біля 230 комерційних банків, які можна поділити в цілому на три групи:

- п'ять великих банків, що вирости з колишніх радянських державних спеціалізованих банків: для промисловості (Промбудбанк, сьогодні Промінвестбанк), для сільського господарства (Агропромбанк, сьогодні банк "Україна"), для соціальної інфраструктури (Житлсоцбанк, сьогодні Укрсоцбанк), для зовнішньої торгівлі (Зовнішекономбанк, сьогодні Укрексімбанк), для приватних заощаджень (Ощадний банк), з яких два останні перебувають у державній власності;

- приблизно 80 приватних банків середньої величини з статутним капіталом від 1 до 10 млн. ЕКЮ та генеральною або обмеженою ліцензією на здійснення операцій з іноземною валютою;

- малі банки, які спеціалізуються на окремих послугах.

У процесі реформ в Україні банківський сектор відіграв спочатку авангардну роль. Початковий порядок отримання дозволу на створення приватних комерційних банків, який передбачав спрощені правила одержання ліцензій та дуже низькі вимоги до мінімального капіталу за майже повної відсутності регулювання банківської діяльності, сприяв швидкому зростанню кількості зареєстрованих банківських установ. Більшість дрібних банків була заснована одним або кількома державними підприємствами, які через міжбанківський ринок знаходили доступ до кредитів НБУ. Поряд з цим деяким банкам середньої величини вдалося за останні роки набути виразного профілю та динаміки.

Таким чином, на початку створення банківської системи законодавча база була недосконалою, ліцензійні умови передбачали низькі вимоги щодо розміру статутного капіталу і професійних якостей керівництва банків, що сприяло швидкій появі банків другого рівня.

В період 1992-1993 рр. з'являються такі банки, як „Аваль”, „Інко”, „Відродження”, „Транс банк”, „Приватбанк”. У цей період починається масове створення дрібних банків, орієнтованих на обслуговування попиту на короткострокові кредити для торгівельно-посередницької діяльності, які отримували прибутки на інфляційних процесах в економіці при невеликих капіталах.

Протягом 1994-1995 рр. Національний банк України встановив та ввів у практику єдині правила діяльності українських банків. Так, порядок формування статутного фонду

банку був закріплений Законом України № 4033-12 від 25 лютого 1994 року, в якому зазначалося, що статутний фонд комерційного банку має формуватися за рахунок власних коштів акціонерів або пайових внесків засновників банку у грошовій формі, а розмір статутного фонду визначається засновниками банку, але не може бути меншим за розмір, встановлений Національним банком. [10] Завдяки ефективним діям Національного банку, уряду в цей період вдалося призупинити інфляцію, невиправдано високе зростання цін та падіння виробництва.

Відмітимо, що у 1994 році був заснований щомісячний ілюстрований науково-практичний журнал Національного банку України «Вісник Національного банку України», який регулярно видається з березня 1995 року. В цьому журналі надається класифікація НБУ банків України за масштабом діяльності: I група – це дуже великі банки, II група – великі банки, III група – середні банки та IV група – малі банки.

Таким чином, на нашу думку, протягом цього періоду так і не з'явилося єдиної концепції становлення і розвитку вітчизняної банківської системи, так як цей період характеризувався відсутністю регулювання банків зі сторони Національного банку України, а його грошово-кредитна політика підкорювалася емісійній підтримці безперспективної економічної системи та емісійному фінансуванню дефіциту державного бюджету, наслідком чого явилися гіперінфляція та катастрофічний спад виробництва

Другий етап (1996 – 2000 рр.), на нашу думку, починається з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про банки і банківську діяльність"» від 1 лютого 1996 року, який дозволив реєстрацію банків іноземних держав та банків з участю іноземного капіталу. [11]

Таким чином, у вітчизняній банківській системі з'являється наступна структурна характеристика – розмежування банківських установ за державною приналежністю: вітчизняні, іноземні та спільні. Цим законом вводиться порядок реєстрації банків іноземних держав та банків з участю іноземного капіталу.

Також цей Закон вводить мінімальний розмір статутного капіталу банків та встановлює перші економічні нормативи. Мінімальний розмір статутного фонду встановлюється у сумі, еквівалентній 1 млн. ЕКЮ за офіційним курсом грошової одиниці України, визначеним Національним банком, а мінімальний розмір статутного фонду комерційних банків з участю іноземного капіталу встановлюється Національним банком, але має бути не менше 1 млн. ЕКЮ за офіційним курсом грошової одиниці України, визначеним Національним банком.

Національний банк встановлює для комерційних банків такі економічні нормативи: граничне співвідношення між розміром власних коштів банку та сумою його активів;

показники ліквідності балансу; розмір обов'язкових резервів, що розміщуються у Національному банку; максимальний розмір ризику на одного позичальника.

Протягом цього періоду в класифікації банків другого рівня Національним банком України за масштабами діяльності виокремлюються дуже великі банки та інші банки, які поділяються на великі (з розміром активів не менше 100 млн. грн.), середні (з розміром активів не менше 10 млн. грн.) та малі (з розміром активів на рівні менше 10 млн. грн.).

На наш погляд, в цьому періоді слід окремо виділити період до і після кризи 1998 р., що була пов'язана з азійською фінансовою кризою та з дефолтом у Росії. Наслідки цієї кризи для банківської системи України порівнюються з повномасштабною реформою грошової і кредитної системи. За одними оцінками криза призвела до девальвації гривні на 38%, за іншими - втрати капіталу становили 46,1%. [12, с. 16] Однією з основних причин дефолту в Росії був крах створеної на державному рівні фінансової піраміди державних короткострокових облігацій (ДКО). Система обігу ДКО завдяки чітко організованому вторинному ринку і достатньо високій прибутковості дозволяла багатьом банкам, у т. ч. і українським, не піклуватися про формування портфеля диверсифікованих активів, а лише робити значні вкладення в ці цінні папери. В результаті найбільші проблеми з ліквідністю виникли у банків, які мали значні портфелі ДКО. Однак ця криза мала і позитивний момент. Банки на практиці переконалися, наскільки важлива диверсифікація портфеля активів.

Наприкінці цього етапу було прийнято Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р., в якому чітко визначено, що Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління та визначено його юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації.

Таким чином, на цьому етапі відбувається стабілізація банківської системи та посилення контролю за банківськими установами. Подальший розвиток як окремих банків, так і банківської системи в цілому, стримував недостатній розмір капіталу, тому було прийнято Постанову Верховної Ради України від 1 лютого 1996 р., якою мінімальний розмір капіталу підвищено зі 100 тис. до 1 млн. єкю. Також Національним банком було посилено ліцензійні вимоги до капіталу банків, запроваджено систему регулювання діяльності банків, контролю за ризиками на підставі дотримання обов'язкових економічних нормативів.

Відмітимо, що подальшому розвитку банківської системи сприяло також запровадження національної валюти – гривні. Грошова реформа в Україні проводилася з 2 вересня по 16 вересня 1996 р. Станом на 02.09.1996 грошова маса складала 338,1 трлн. крб., на 19.09.1996. в обігу залишалось 10,2 трлн. крб. З розрахунку на одну особу найбільша сума обміну припадала на Дніпропетровську область - 26,6 млн. крб. У готівковий грошовий обіг

було випущено 3132,5 млн. грн., за період реформи виявлено 6,5 млрд. фальшивих карбованців. [13, с. 87]

Третій етап (2000 – 2005 рр.) розпочинається з набранням чинності 17 січня 2001 році Закону України «Про банки та банківську діяльність» від 7 грудня 2000 року. Згідно з цим Законом [14]:

- банківська система України складається з Національного банку України та інших банків;

- за характером діяльності банківські установи другого рівня можуть функціонувати як універсальні або як спеціалізовані. За спеціалізацією банки можуть бути ощадними, інвестиційними, іпотечними, розрахунковими (кліринговими). Банк набуває статусу спеціалізованого банку у разі, якщо більше 50 відсотків його активів є активами одного типу або якщо більше 50 відсотків його пасивів є вкладками фізичних осіб.

- за формами власності банківські установи другого рівня можуть бути створені як державні, приватні та змішані. При цьому надається чітке визначення державного банку – це банк, сто відсотків статутного капіталу якого належать державі, та порядок заснування, реєстрації, функціонування та ліквідації державних банків;

- за організаційно-правовою формою господарювання банківські установи поділяються на акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або кооперативні банки. При цьому надається роз'яснення відносно сутності кооперативного банку, порядок його створення, функціонування та реорганізації або ліквідації;

- за територіальною ознакою банківські установи поділяються на місцеві, регіональні, міжрегіональні. При цьому розписаний порядок відкриття банками філії та представництва на території України;

- банки мають право створювати банківські об'єднання таких типів: банківська корпорація, банківська холдингова група, фінансова холдингова група, а також банки можуть бути учасниками промислово-фінансових груп з дотриманням вимог антимонопольного законодавства України.

Відмітимо, що в цьому Законі посилюються правила реєстрації банку та створення і реєстрації банку з іноземним капіталом. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент створення банку:

- для вітчизняних банків має бути не меншим за суму, еквівалентну 1 млн. євро;
- для банків з участю іноземного капіталу, коли частка іноземного капіталу менше за 50% – 5 млн. євро;
- для банків з участю іноземного капіталу, коли частка іноземного капіталу більше 50% – не менше 10 млн. євро.

На цьому етапі постійно підвищуються вимоги НБУ до функціонуючих банків за масштабів діяльності. Так, протягом 2001-2003 рр. до I групи банків входили банки з розміром активів більше 1 млрд. грн., до II групи – більше 500 млн. грн., до III групи – більше 100 млн. грн., а до IV групи з розміром активів менше 100 млн. грн.. В період 2004-2005 рр. ці вимоги збільшуються: для I групи – вже більше 2 млрд. грн., для II групи – більше 1 млрд. грн., для III групи – більше 400 млн. грн. та для IV групи – менше 400 млн. грн..

14 вересня 2001 року приймається Постанова №368 «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків України», в якій надається класифікація банківських установ за рівнем достатності капіталу. Таким чином, в Україні поряд з класифікацією банків за розміром капіталу, вводиться ще й розмежування банків за рівнем капіталізації. Так, згідно з цією інструкцією банківські установи поділяються на: добре капіталізовані, достатньо капіталізовані, недокапіталізовані, значно недокапіталізовані, критично недокапіталізовані. [15]

Таким чином, цей період, можна охарактеризувати як період реорганізації банків, посилення контролю за їх діяльністю, управлінських, технічних і кадрових удосконалень, а також підвищення стабільності та конкурентоспроможності банківської системи.

Четвертий етап (2006 р. – по теперішній час) характеризувався внесенням змін до Закону України «Про банки та банківську діяльність» від 7 грудня 2000 року, але ці зміни були важливими та вплинули на структуру банківської системи України:

- банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України; [16]

- за організаційно-правовою формою господарювання банківські установи можуть створюватися у формі відкритого акціонерного товариства або кооперативного банку; [17] Банки, створені у формі закритого акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю, зобов'язані протягом трьох років дня набрання чинності цим Законом привести свою організаційно-правову форму у відповідність з вимогами цього Закону;

- за територіальною ознакою банківські установи поділяються на місцеві, регіональні, міжрегіональні та міжнародні, що пов'язано з розробленням порядку відкриття та функціонування на території України філій та представництв іноземних банків; [16]

- мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку встановлюється на рівні не менше 10 мільйонів євро. [17]

На цьому етапі постійно продовжують підвищуються вимоги НБУ до функціонуючих банків за масштабами діяльності. Так, протягом 2006-2007 рр. до I групи банків входили банки з розміром активів більше 6 млрд. грн., до II групи – більше 2 млрд. грн., до III групи – більше 600 млн. грн., а до IV групи з розміром активів менше 600 млн. грн.. В 2008 році ці

вимоги збільшуються: для I групи – вже більше 11 млрд. грн., для II групи – більше 3 млрд. грн., для III групи – більше 1 млрд. грн. та для IV групи – менше 1 млрд. грн.. На нашу думку, така тенденція пов'язана з динамічним розвитком вітчизняної банківської системи на цьому етапі, коли банки другого рівня постійно нарощують свої активні та пасивні операції.

Відповідно до Постанови №228 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 6 серпня 2008 року відміняється класифікація банківських установ за рівнем достатності капіталу. Тепер у разі не дотримання будь-якого із економічних нормативів банківська установа повинна негайно вживати заходів. [18]

Висновки та перспективи подальших досліджень. Формування та розвиток банківської системи України відбувалися у досить непростих умовах перехідного періоду. Запропонована періодизація (що включає чотири основних етапи) дозволяє чітко відстежити особливості та умови даного розвитку, проаналізувати його етапи, визначити недоліки та запобігти їх виникненню в майбутньому.

В сучасних умовах етап удосконалень і реорганізації банків України продовжується. В умовах світової фінансової кризи вітчизняній банківській системі необхідна серйозна реструктуризація, що пов'язано з поганою структурою кредитного портфелю у багатьох банків. Але, на нашу думку, держава не повинна підтримувати безнадійні банки, витрачаючи кошти на їх оздоровлення. В таких умовах великі банки можна зберегти шляхом втілення кризового менеджменту, а реструктуризація вітчизняної банківської системи має відбуватися шляхом банкрутства неконкурентоспроможних банківських установ. В цьому випадку держава направить кошти на виплату заощаджень населенню, а в банківській системі залишаться дійсно потужні та конкурентоспроможні банківські установи, що введе банківську систему України на новий етап розвитку.

Таким чином, в умовах розвитку інтеграційних процесів удосконалення структури банківської системи країни має розглядатися як одне з пріоритетних завдань розвитку як банківської системи, так і національної економіки в цілому.

Список літератури

1. Матвієнко П. В. Розвиток грошово-кредитних відносин у трансформаційній економіці України – К.: «Наукова думка», 2004 р. – 256 с.
2. Савлук М. І. Гроші та кредит // www.library.if.ua
3. Деньги, кредит, банки: Учебник / Под ред. О.И. Лаврушина. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 448 с.
4. Аржевітін С.М. Перші 10 років банківської справи в Україні. - К.: Діалог Пресе, 2001. - 123 с.
5. Лютий Т.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки. - К: Атака, 2000.

6. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід): Навчальний посібник / Лаптев С.М., Денисенко М.П., Кабанов В.Г., Любунь О.С. - К.: ВД «Професіонал», 2004. - 320 с.
7. Банківська справа: Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 560 с.
8. Орлюк О. П. Банківська система України. Правові засади організації. – К.: Юніком Інтер, 2003. – 240 с.
9. Закон УРСР «Про банки і банківську діяльність» №872-Х від 20.03.1991 // Голос України. – 1991. – 17 травня.
10. Закон України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України, що регулюють банківську діяльність» № 4033-ХІІ від 25.02.1994 // Голос України. – 1994. – 1 квітня
11. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про банки і банківську діяльність"» №24/96-ВР від 1.02.1996 // Голос України. – 1996. – 22 лютого.
12. Мещеряков А.А. Організаційно-технологічні аспекти підвищення ефективності функціонування комерційних банків: Монографія. - К.: Наук, світ, 2006. - 347 с.
13. Лютий І.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки. - К: Атака, 2000.
14. Закон України «Про банки і банківську діяльність» №2156-ІІІ від 21.12.2000 // Урядовий кур'єр. – 2001. – №8. – 17 січня.
15. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ №368 від 28.08.01 // Офіційний вісник України від 29.10.1998 – 1998 р. – № 41
16. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про банки і банківську діяльність"» №358-V (358-16) від 16.11.2006 // Голос України. – 2006. – 8 грудня
17. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо форми створення банків та розміру статутного капіталу» №133-V (133-16) від 14.09.2006 // Голос України. – 2006. – 14 жовтня
18. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України: Постанова НБУ №228 від 6 серпня 2008 року // Офіційний вісник України від 22.09.2008 – 2008 р. – № 69

Анотація

В статті досліджено та запропоновано нову періодизація розвитку банківської системи України. Автором виділені основні етапи формування структури банківської системи України в залежності від структурних характеристик, на основі аналізу підходів Національного банку України до класифікації видів банківських установ другого рівня.

Summary

In article the new periodization of Ukrainian banking system development are investigated and offered. The author allocates the basic stages of Ukrainian banking system structure formation depending on structural characteristics on the basis of the analysis of National bank of Ukraine approaches to classification of banks.

Yulia Onyshchenko “THE BASIC STAGES OF UKRAINIAN BANKING SYSTEM STRUCTURE FORMATION DEPENDING ON STRUCTURAL CHARACTERISTICS”

Довідка про автора

Онищенко Юлія Ігорівна, аспірантка, викладач кафедри банківської справи Одеського державного економічного університету.

моб. тел.: 8-067-486-68-67

раб. тел.: (8 048) 723-74-73

дом. тел.: (8 0482) 52-85-83